

1

ADAMAS SILVERSTONAS

ŽVAIGŽDĖS PAMAŽU SLĖPĖSI SULIŠDAMOS Į BLUNKANTĮ DANGŲ.
Astmatiškas sunkvežimis, išsukęs iš Masačusetso greitkelio, nu-
pūškavo tuščiais priemiesčiais, ilga gatvės žibintų linija palei upę
du kartus sumirksėjusi užgeso tamsoje. Artėjo karšta diena, bet
šviesų linijos išnykimas prieš akis aušrai suteikė trumpos apgau-
lingos vėsumos ir niūrumo.

Jis žiūrėjo pro apdulkėjusį priekinį stiklą į artėjantį Bostoną
galvodamas, jog štai miestas, kuris suformavo jo tėvą, palaužė jį
ir sutriuškino.

Man tu šito nepadarysi, sakė jis praslenkantiems pastatams,
horizontui, upei.

– Šitas miestas neatrodo toks jau kietas, – pasakė.

Vairuotojas pažiūrėjo nusteбęs. Jų pokalbis baigėsi pavargu-
sia tyla prieš aštuoniasdešimt mylių, tarp Hartfordo ir Vusterio,
po trumpo griežto nesutarimo dėl Džono Birčo draugijos. Da-
bar žmogus pasakė kažką neaiškaus, jo žodžius prarijo variklio
burzgimas.

Adamas papurtė galvą.

– Atsiprašau, neišgirdau, ką sakėte.

– Kas tau yra, kurčias?

– Truputį. Kaire ausimi.

Žmogus susiraukė įtaręs pašaipą.

– Klausiau, ar tavęs laukia darbas?

Adamas linktelėjo.

– Koks?

– Aš chirurgas.

Vairuotojas dėbelėjo jau įsitikinęs, kad jo įtarimai pasitvirtino.

– Kurgi ne, nusmurgęs bitnike. O aš kosmonautas.

Jis žiojosi aiškinti, bet pamanęs, eina velniop, vėl užsičiaupė ir ėmė žiūrėti pro langą. Kitoje Karolio upės pusėje iš prieblandos kyšojo balti bokštai, neabejotinai Harvardas. Kažkur ten yra Radklifo koledžas ir jame kaip katytė miega Gabė Pender, pamanė spėliodamas, kiek išters nepaskambinęs jai. Ar prisimins jį? Į galvą nejučia atėjo kažkieno mintis, kiek kartų vyrui reikia pamatyti moterį, – vieno karto pakanka, tačiau du kartai gali patvirtinti jo nuomonę.

Mažasis kompiuteris galvoje pakuždėjo, kas šios minties autorius. Kaip visada, gebėjimas prisiminti informaciją, nesusijusią su medicina, sukėlė ne pasididžiavimą, o irzulį. Taip ir girdėjo tėvą sakant: tuščiakalbis. Adamai Robertai Silverstonai, pasipūtęs šunsnuki, subarė jis save, rūpinkis, kad neapviltų atmintis galynėjantis su Toreko „Anatomija chirurgijoje“ ar Vangenstino „Žarnų nepraeinamumu“.

Netrukus žmogus pasuko vairą, ir sunkvežimis, iš Storou gatvės rampa nudardėjęs žemyn, staiga atsidūrė tarp apšviestų sandėlių langų, mašinų, žmonių. Prekybos rajonas. Vairuotojas nuvažiavo akmenimis grįsta gatve, pro užkandinę tebežybsinčia neonine iškaba, tada – kitos gatvės grindiniu ir sustojo prie BENJ. MORETTI & SONS PRODUCE. Išgirdęs pypsint, išlindo žmogus, pasižiūrėjo į juos nuo pakrovimo ramos. Raumeningas, praplikęs, su savo baltu chalatu atrodė panašus į vieną patologų toje Džordzijos ligininėje, kur Adamas atliko internatūrą ir dirbo pirmus rezidentūros metus. Ė, italas...

– Ko turi?

Vairuotojas atsirūgo – tarsi kilimas drykstelėjo.

– Melionų. Iš Irano.

Žmogus baltu chalatu linktelėjo ir dingo.

– Kelio galas, vyruti.

Vairuotojas atidarė dureles ir sunkiai išsiriogino iš kabinos.

Adamas iš už sėdynės ištraukė nudrengtą kelionkrepšį ir nušoko paskui žmogų ant žemės.

– Gal padėti iškraut?

Vairuotojas nepatikliai vyptelėjo.

– *Patys* išsikraus, – pasakė kryptelėdamas galva sandėlio pusėn. – Jei nori darbo, klausk jų.

Adamas pasisiūlė iš dėkingumo, bet apsidžiaugė, kai pagalbos buvo atsisakyta.

– Ačiū, kad atvežėt.

– Uhu...

Jis nuėjo į užkandinę sunkiai vilkdamas krepšį – neaukštas kreivakojis vyras, žokėju būti per stambus, bet kitoms sporto šakoms per lengvas, išskyrus šuolius į vandenį, kuriuos prieš penkerius metus turėjo mesti. Tokiomis valandėlėmis kaip ši pasigailėdavo, kad nėra panašesnis į žaliūkus motinos brolius. Nepatiko būti priklausomam, nuo kelionkrepšio taip pat.

Viduje tvyrojo gundantys valgio kvapai ir pašėlęs užkandinės triukšmas: šnekos, kvatojimas, duslus puodų ir keptuvių tarškėjimas už langelio į virtuvę, svarus kavos puodelių trinkėjimas į marmurinį prekystalio paviršių, kepsnių čirškimas ant grotelių. Brangiai kainuojančių, nusprendė jis.

– Juodos kavos.

– Prileisk, – metė kažkam šviesiaplaukė mergina. Žydinti ir stamantri, blyškia it pienas oda, tačiau nesulaukusi trisdešimties jau bus linkusi tukti. Po kaire baltai užklota krūtimi lyg stigmos žymėjo du raudono džemo brūkšniai. Kai pastūmė jam puodelį, per kraštą ištiško kavos. Atžariai paėmusi iš jo dešimt centų, ji nusisuko su panieka kryptelėdama klubais.

Karvė.

Kava buvo baisiai karšta, jis gėrė ją iš lėto, protarpiais labai atsargiai siurbtelėdamas ir pasijusdamas nugalėtoju paaiškėjus, kad

nenusidegino liežuviu. Siena už baro buvo veidrodinė. Į jį spoksojo bastūnas, apžėlęs šeriais, susivėlęs, vilkintis nešvarią ir sunešiotą mėlyną darbinę palaidinę. Baigęs kavą atsistojo ir su krepšiu nuėjo į vyrų tualetą. Išbandė čiaupus; ir KARŠTAS ir ŠALTAS leido vėsų vandenį, bet ši aplinkybė jo nė kiek nenustebino. Grįžęs į užkandinės salę paprašė merginą puodelio labai karšto vandens.

– Sriubai ar arbatai?

– Tik vandeniui.

Su kantriu pasipiktinimu ji nuleido jo prašymą negirdomis. Pagaliau jis pasidavė, užsisakė arbatos. Kai ji atnešė, jis sumokėjo, arbatos pakutį ištraukė ir nutėškė ant baro. Puodelį karšto vandens nusinešė į tualetą. Grindys buvo apaugusios purvu ir, sprendžiant iš smarvės, pridžiūvusiu šlapimu. Pastatęs puodelį ant nešvarios kriauklės krašto, krepšį užkėlė ant radiatoriaus ir prilaikydamas iš jo išsiėmė skutimosi reikmenis. Į delną pasėmus šalto vandens, truputį pridėjus karšto jam pavyko išmuilinti šerius. Vanduo buvo pakankamai šiltas, kad juos suminkštintų. Nusiskutus veidas, žvelgiantis iš aptaškyto veidrodžio, atrodė civilizuoatesnis. Dakto ro Silverstono. Rudos akys. Didelė nosis, kurią jam patiko laikyti romėniška; iš tikrųjų ne tokia ir didelė, bet ją pabrėžė ūgio stoka. Plati burna – lyg ciniškas rėžis liesame veide. Oda neabejotinai šviesi, nors įdegusi, viršuje nelygiai rudi plaukai. Tokie šviesiai rudi. Rusvi. Išsiėmęs iš lagamino šukas perbraukė plaukus. Visada jautėsi kiek kaltas dėl savo gymio. *Vaikas turi būti alyvos spalvos, ne citrinų ar rupių miltų*, – kartą išgirdo sakant motiną. O jis buvo kaip rupūs miltai, blondino tėvo ir italės motinos mišinys.

Motina buvo juodbruva, moteris neįtikėtinais juodomis akimis apsunkusiais vokais, viliokiškėmis žemiškos šventosios akimis. Jos veido beveik neprisiminė, bet norint prisiminti akis pakakdavo pačiam užsimerkti. Naktimis, kai tėvas pareidavo namo prisilakęs, – atskalūnas Mironas Zilberšteinas perrėkdavo *la strega**,

* Ragana (*it.*).

kurią buvo paėmęs kartu su pamėgtomis itališkomis frazėmis, rodančiomis jo santuokos demokratiškumą, anyžiais trenkiančiu balsu šaukdamasis pagalbos (*O puttana nera! O troia scura! O donna!** *Oi, nafkeh!***) – berniukas gulėdavo patamsyje ir drebėdavo girdėdamas baidius tėvo smūgius į motinos kūną, jos delno pliaukšėjimą jam per veidą, triukšmą, dažnai užsibaigiantį kitokiais garsais, karštais ir mėšlungiškais, šliurpsinčiais ir pridususiais, nuo kurių jis gulėdavo įsitempęs, nekęsdamas nakties.

Motina buvo mirusi prieš ketverius metus, kai mokykloje jis sužinojo Gregoro Johano Mendelio istoriją su žirniais ir ėmėsi braižyti savo paties paveldėjimo schemą, vildamasis, nors to neprisipažindamas, kad jo rusvi plaukai ir tamsiai rudos akys genetiškai neįmanomos: jam turėjo būti perduotas tėvo šviesumas, o jei ne, vadinasi, gal vis dėlto jis bastardas, produktas gražuolės mirusios motinos ir nežinomo vyro, turėjusio visas tauriąsias savybes, kurių taip trūksta žmogui, jo vadinamam tėčiu.

Bet biologijos knygos rodė, jog mėnesienos ir šešėlio derinys ir yra rupūs miltai.

Ką gi...

Žodžiu, šiuo metu su Mironu Zilberšteinu jį sieja ir meilės saitai, ir neapykantos gijos.

Tai įrodydamas, prakeiktas kvaily, pasakė jis atspindžiui veidrodyje, tu sukrapštai du šimtus dolerių ir leidi jam juos iškaulyti, beveik iki paskutinio cento. Kas švietė jo akyse, kai jo rankos – žydui smuikininkui tarnavusio namų sargo rankos su krumpliais, pajuodusiais nuo įsiėdusių akmens anglių dulkių, – sugniaužė tuos pinigus?

Meilė? Pasididžiavimas? Gražiausios gyvenimo staigmenos – neplanuotų išgertuvių – viltis? Ar senis dar vaikosi moteris? Abejotina. Alkoholikams būdinga vidutinio amžiaus impotencija. Anksčiau ar vėliau kiekvieną, net Mironą Zilberšteiną, surakina grandinės.

* O juoda kekšė! Paleistuve! Moterie! (*It.*)

** Oi, šliundra! (*Jidiš*)

Tėvas prisibijodavo tik vieno žmogaus, močiutės, jo *vecchia*. Rozela Biombeti buvo smulktė moterytė iš pietų Italijos baltutėlių plaukų kuodu, visa kita, aišku, juoda: batai, kojinės, suknelė, skarelė, dažnai net nuotaika, tarsi būtų gedėjusi viso pasaulio. Alyvinis jos veidas buvo nusėtas duobutėmis nuo tada, kai ketverių metų, gyvendama Avelino provincijos Petruro kaime, kartu su kitais septyniais savo tėvų vaikais susirgo *vaiolo*, siaubingaisiais raupais. Liga į kapus nenusinešė nė vieno, bet šešis subjaurojo, o septintą, aštuonerių metų Mucį, pražudė: jo protą baisus karščiojimas pavertė pelenais ir jis tapo Kažkuo, ilgainiui pasenusiu ir nuplikusiu Ist Liberti rajone Pitsberge, Pensilvanija, kiaurą dieną žaidžiančiu šaukštais ir butelių dangteliais, vilkinčiu palaikį megztinį net ir tada, kai virš Larimerio aveniu raibuliuoja liepos karščio sluoksniai.

Kartą jis paklausė senele, kodėl senukas prodėdė toks.

– *L'Arlecchino*, – atsakė ji.

Jis anksti sužinojo, kad Arlekinas yra vidinė baimė, persmelkusi močiutės gyvenimą, visuotinis blogis, dešimties amžių senumo paveldas iš Europos. Vaikas mirė užpultas staigios ligos? Jį paėmė Arlekinas, geidžiantis vaikų. Moteris tapo schizofrenike? Ją paviliojo lieknas, velniškai gražus meilužis demonas ir pabėgo su jos siela. Paralyžius atima ranką, žmogų lėtai graužia tuberkuliozė? Arlekinas traukia gyvastį iš savo aukos, gardžiuojasi gyvąja esencija tarsi koku saldėsiu.

Stengdamasi nuo jo atsiginti, ji padarė jį šeimos nariu. Kai Adamo pusseserės pražydo ir ėmė bandyti lūpų dažus ir smailius biusthalterius, pakeliančius krūtis, senutė aprėkdavo, kad jos prisišauksiančios Arlekiną, kuris naktimis vagia mergaičių skaistybę. Pamažėle, per eilę metų klausydamasis *la vecchia*, Adamas susidarė aiškesnį vaizdą. Arlekinas mūvi bridžius, vilki švarką iš įvairiaspalvių skiaučių ir matomas tik mėnesienoje, kuri jo margą apdarą paverčia žėrinčia mantija. Jis bebalsis, bet jo buvimą išduoda varpelių tilindžiavimas ant juokdario kepurės. Jis nešiojasi stebuklingą medinį kardą, panašų į pliauškyne, jam atstojantį burtų lazdelę.

Kartais berniukas pasvajodavo, koks būtų puikus nuotykis tapti Arlekinu, tokiu visagaliu, tokiu žavingai piktadarišku. Kai buvo vienuolikos metų ir jau sapnuodavo pirmus šlapius sapnus apie gražuolę trylikametę Liusi Sangano, nutarė per Helovyną apsitaisyti piktąja dvasia. Kol vaikai ėjo nuo durų prie durų kaukydami dovanėlių, jis lėtai slinko tamsoje, staiga tapusioje tokia jaukia, įsivaizduodamas pikantiškas scenas, kuriose savo kardu iš lentelės plekšnoja per švelnų Liusi Sangano užpakaliuką be garso įsakydamas: *Parodyk man viską*.

Rozela gindavosi nuo Piktojo keturiomis priemonėmis, kurių tik dvi, šlakstymą švęstu vandeniu ir kasdienį ėjimą į bažnyčią, Adamas laikė nekenksmingomis. Jos įprotis durų rankenas ištrinti česnakais jam atrodė niekam tikęs, nes prie jų lipo rankos, o mokykloje būdavo gėda dėl aitraus kvapo, nors slapčia patiko vėlai vakare prikišti prie nosies prakaituotą delną ir užuosti paskutinį to kvapo dvelksmą.

Galingiausia apsauga būdavo pakišti didįjį ir bevardį pirštus po nykščiu, o smilių ir mažylį atkišti kaip velnio ragiukus, paspjaudyti tarp jų ir ištarti reikiamus burtažodžius: *scutta mal occhio*, kekše bloga akie, čiur, čiur, čiur. Rozela kasdien atlikdavo šį ritualą daug kartų, dar viena gėda: kai kuriems Adamo bendraamžiams šis pirštų ženklas buvo slaptas kitokios rūšies signalas: pažeminantis, išreiškiantis panieką ir nepasitikėjimą kartu su vienu trumpu negražiu žodeliu. Šitie neišmanėliai leipdavo juokais matydami Adamo Silverstono senelę rodant jų chuliganišką slaptą ženklą. Močiutė atsiėjo jam pirmąkart sukruvintą nosį ir baisų apmaudą.

Jauna jo siela plėšėsi tarp dievobaimingo senutės prietaro ir tėvo, kuris per kiekvieną Jom Kipurą stengdavosi likti blaivus, kad dėl kažkokios slaptos priežasties galėtų pažvejoti. Močiutės prietarai ir religija turėjo patrauklumo, tačiau dauguma jos žodžių buvo akivaizdžiai kvaili. Dažniausiai tylomis jis pritardavo tėvui, gal todėl, kad atkakliai tame žmoguje ieškojo ko nors, kuo galėtų žavėtis.

Ir vis dėlto, kai jai buvo aštuoniasdešimt, o jam penkiolika ir ji pradėjo sirgti, jis jos labai gailėjo. Kai juodas daktaro Kalabrezės pakardas pradėjo vis dažniau sustoti prie jų daugiabučio namo Larimerio aveniu, jis ėmė melstis už ją. Kai vieną rytą ji mirė su koketiška šypsena lūpose, jis verkė pagaliau suvokęs tikrąją Arlekiną tapatybę. Daugiau netroško vaidinti juokdario *inamorato*, kuris juk yra mirtis; ne, jis nusprendė kada nors važinėti nauju ilgu automobiliu kaip daktaro Kalabrezės ir žūtubūtinai kovoti su Arlekinu.

Atsisveikino su senute puikiausiose laidotuvėse, kokias tik įstengė surengti jos draudimo kompanija „Italijos sūnūs“, bet galutinai ji jo niekada nepaliko. Po daug metų, kai tapo gydytoju chirurgu ir buvo nuveikęs bei pamatęs dalykų, apie kuriuos niekada nesvajoto Petrure ir net Ist Liberti rajone, įvykus nelaimėi, jis pirmiausia nesąmoningai ieškodavo Arlekiną. Jei ranka būdavo kišenėje, pirštai patys atkišdavo ragiukus. Tėvas ir močiutė paliko jam nepabaigiamą vidinį konfliktą: kvailystė, šaipydavosi mokslo vyras, bet mažas berniukas šnibždėdavo: *scuta mal occhio*, čiur, čiur, čiur...

Dabar užkandinės vyrų tualete jis įdėjo atgal skutimosi reikmenis ir, tarsi nerangus vandens paukštis, nuo pavojingai purvinų grindų iš pradžių pakėlęs vieną, paskui kitą koją, nusimovė džinsus, nusivilko mėlyną darbinę palaidinę. Marškiniai ir kostiumas, kuriuos išėmė iš maišelio, buvo pasiglamžę, tačiau tinkami. Kaklaraištis neatrodė taip gerai kaip prieš pusantų metų, kai jam dar buvo naujas, laimėtas iš trečiakursio studento, prastai lošiančio pokerį. Tamsūs batai sportbačių vietoj vis dar gražiai blizgėjo.

Jam išeinant per užkandinės salę, karvė už prekystalio švystelėjo uodega ir išpūtė akis lyg bandydama prisiminti, kur jį mačiusi.

Lauke buvo prašvitę. Prie šaligatvio tykią mechaninę dainą niūniavo taksi, vairuotojas, įknibęs į žirgų lenktynių programą, svajoto amžinąją svajonę apie laimėjimą 8:1. Adamas paklausė, ar toli į Safolko apygardos bendrąją ligoninę.

– Apygardos ligoninę? Toli.

– Kaip man nueiti?

Taksistas teikėsi šyptelėti.

– Kojomis. Per visą miestą plumpinti. Autobusai dar nevažiuoja, metro arti nėra.

Žmogus padėjo programą neabejodamas, jog turės kelevį.

Kiek yra piniginiėje? Žinojo, kad ne dešimt. Aštuoni, devyni. O iki algos mėnuo.

– Nuvešit už dolerį?

Žvilgsnyje pasibjaurėjimas.

Jis paėmė lagaminą ir nuėjo gatve pro BENJ. MORETTI & SONS PRODUCE. Taksi pravažiavęs sustojo.

– Lipk į galą. Aš važinėsiu po visur, jei gausiu kelevių, išlipsi. Už dolerį.

Jis dėkingas įsėdo. Taksi šliaužė gatvėmis, jis žiūrėjo pro atvirą langą bandydamas įsivaizduoti, kokia bus ligoninė. Gatvės buvo senos ir liūdnos, iš abiejų pusių daugiabučiai namai su ištrupėjusiais laiptais ir kaupinomis šiukšliadėžėmis – ankšti skurde skendintys vargšų kvartalai. Ligoninės laukiamieji kas rytą bus pilni ligonių ir luošų, nukentėjusių pačios visuomenės paspėstuose spąstuose.

Jums blogai, tyliai tarė jis iš važiuojančio taksi miegančioms už blausių langų aukoms. Bet man gerai, universitetinė ligoninė, kur galbūt išmoksiu tikros chirurgijos.

Ligoninės kompleksas dunksojo aušroje kaip monolitas, aplink greitosios pagalbos automobilių aikštelę geltonai tebešvietė parkavimo žibintai.

Vestibiulis buvo niūrus ir senamadiškas. Informacijoje sėdėjo pagyvenęs vyriškis raukšlėtais nukarusiais skruostais ir neįtikėtinu juodumu plaukais. Adamas pasižiūrėjo į laišką, prieš mėnesį gautą iš administracijos, ir pasiteiravo, kur rasti chirurgą stažuotoją daktarą Meomartiną. O, visų šalių italai, kur tik mūsų nėra.

Budėtojas dirstelėjo į ligoninės telefonų knygą.

– Ketvirtoje chirurginio palatoje. Bet gal miega, – suabejojo. – Paskambinti?

– O Dieve, ne.

Padėkojęs išėjo į lauką. Kitapus gatvės kavinukėje degė šviesa, eidamas ten už baro pamatė neaukštą juodaplaukį, pilantį vandenį į kavos aparatą; tačiau durys buvo užrakintos, o kai jis paklebino rankeną, vyrukas net akių nepakėlė. Grįžęs į ligoninę vyrą dažytais plaukais paklausė, kaip rasti ketvirtą chirurgijos palatą.

– Tiesiai koridoriumi pro greitąją pagalbą, paskui antrais laiptais aukštyn. Kvinsio palata. Nepaklysite.

Artėdamas prie greitosios pagalbos skyriaus jau beveik norėjo pasiūlyti savo paslaugas. Laimė, užsidegimas išgaravo dar prieš tai, kai žvilgtelėjęs pro didžiulės palatos duris pamatė, jog nėra nė vieno ligonio. Krėsele murksojo internas ir skaitė. Kitoje palatos pusėje mezgė apsnūdusi seselė. Kertėje ant neštuvų lyg miegantis lokys gulėjo prasižiojęs sanitaras.

Jis palypėjo laiptais į Kvinsio palatą; koridoriuje sutiko tik liešą šviesiaplaukį interną, jo atsegta apykaklė karojo po spuoguotu smakru kaip vėliava bevėję dieną.

Mišrioje palatoje buvo tamsu, tik spygsojo naktinės lempelės. Ligoniai gulėjo eilėmis, vieni kaip rąstai, bet kiti vartėsi, blaškėsi per miegus lyg vejami velnių.

O Miege, tave vadina sielvarto draugu! Bet taip sakyti gali tik laimingieji. Sautėjus, pasufleravo kompiuteris galvoje.

Vienoje lovoje kūkčiojo moteris. Jis stabtelėjo.

– Kas yra? – švelniai paklausė. Ji atklojo veidą.

– Nereikia bijoti, – tarė jis. Nešdinkis iš čia, piktai liepė sau. Iš kur tu žinai, gal net labai reikia.

– Kas jūs?

– Gydytojas.

Moteris linktelėjo.

– Kaip Jėzus.

Suglumęs jis nuėjo.

Skyriaus poste rado pagyvenusią medicinos seserį, pripratusią prie naujų daktarų. Atnešusi iš virtuvėlės padavė jam kavos ir šviežių traškių bandelių su sviestu, svarbiausia – už dyką.

– Daktare, jums reikia tik turtingos apygardos. Aš esu Roda Novak. – Staiga ji nusijuokė. – Jums pasisėkė, kad šianakt nebudėjo Helena Fulc. Iš jos net spjaudalų negautumėt.

Ji išėjo jam nespėjus suvalgyti bandelių. Norėjo dar, bet jautėsi dėkingas ir už tai, ką gavo. Į postą atėjo milžinas žalia operacinės apranga ir atsidusęs atsidrėbė į kėslą. Plaukai po žalia kepuraite buvo raudoni, o veidas, nors stambus, – švelnus ir tešliškas, berniuko veidas. Linktelėjęs Adamui siekė kavinuko, tačiau subirbė jo peidžeris.

– Ai, – burbtelėjo jis. Nuėjęs prie telefono ant sienos paskambino, skubiai kažką pasakė ir išsiskubino.

Adamus paliko puodelį su kavos tirščiais ir koridorių labirintais paskui žaliajį milžiną nusekė į chirurgijos skyrių.

Džordžijos ligoninėje chirurgijos skyrius buvo švarus, gerai apšviestas, neužgrioztas ir tvarkingas. Čia apšvietimas geriausiu atveju buvo blausus. Koridoriai atrodė lyg nereikalingų baldų, atliekamų neštuvų, lentynų ir kažkokių aparatų sandėlis; piko valandomis čia turbūt laikomi ir ligoniai prieš operaciją bei po jos. Besisukančios operacinių durys buvo apdaužytais kraštais nuo atsitrenkusių lovų, atidengtais medienos sluoksniais, tarsi žyminčiais praėjusį laiką, panašiai kaip metinės medžio rievės.

Jis užlipo laiptais į stebėjimo galeriją, tamsią ir sklidiną keisto garsaus šnopavimo. Tą garsą skleidė ligonis per vidaus ryšio mikrofoną, įjungtą ir nustatytą per garsiai. Taip ir neradęs jungiklio, apgraibomis jis nuslinko į pirmą kėdžių eilę, klestelėjo. Per stiklą matė žmogų ant stalo, praplikusį, atrodantį, lyg būtų pakliuvęs į spąstus, maždaug keturiasdešimties metų, aiškiai kenčiantį skausmus, žiūrintį, kaip medicinos sesuo dėlioja instrumentus. Jo akys buvo apsiblaususios: prieš atvežamas gavo raminamųjų, ko gera, skopolamino.

Po kelių minučių į operacinę įžengė rubuilis, taip ir nespėjęs virtuvėlėje išgerti kavos, persirengęs, su pirštinėmis.

– Sveiki, daktare, – pasisveikino seselė.

Rubuilis abejingai linktelėjo ir pradėjo anestezuoti ligonį. Stori kaip sardelės pirštai pačiuo pinėjo kairę ranką, be vargo rado priešalkūninę veną, įstatė kateterį. Ant kitos rankos užvyniojęs manžetę pamatavo kraujospūdį.

– Mes jo nesitikėjome, – pasakė seselė.

– Tikrai galėjom apsieiti, – tarė rubuilis. Jis suleido migdomąją pentotalio dozę, įstūmė į trachėją vamzdelį ir prijungė plaučių ventiliavimo aparatą.

Įėjo internas, netvarkingas ilgšis, kurį Adamas matė skyriaus palatoje. Nei anesteziologas, nei seselė nieko jam netarė. Jis ėmė ruošti pilvą, valyti antiseptikais. Adamas smalsiai žiūrėjo norėdamas pamatyti, kokia čia tvarka. Atrodo, internas naudoja tik vieną skystį. Džordžijos ligoninėje reikėdavo operacinį plotą dezinfekuoti eteriu, paskui spiritu, trečią kartą – betadinu.

– Turbūt pastebėjote, kaip gražiai nusiskutęs ponas Petersonas, – prabilo internas. – Palyginti su jo papilve, kūdikio užpakaliukas – tikras miškas.

– Ričardai, tu ne chirurgas, o barzdaskutys, – atšovė rubuilis.

Pavadintasis Ričardu, baigęs dezinfekuoti, apdangstė ligonį steriliais apklotais palikdamas atidengtą tik nedidelį odos keturkampį.

Įėjo chirurgas. Meomartinas, chirurgas stažuotojas, nutarė Adamas, nors suabejojo, nes niekas su juo nepasisveikino. Aukštas vyriškis kumpa nosimi ir senu, vos įžiūrimu randu ant skruosto. Jis nusižiovavo, pasiražė, nusipurtė.

– Taip gražiai sapnavau, – tarė. – Kaip mūsų prakiurusi opa? Ar kraujuoja?

– Nemanau, Reifai, – atsakė rubuilis. – Pulsas devyniasdešimt šeši. Kvėpavimas trisdešimt.

– Kraujospūdis?

– Šimtas dešimt ir šešiasdešimt.

– Pradedam. Skylė garantuotai kaip pradeginta cigarete.

Adamas matė, kaip jis paėmė iš seselės skalpelį ir padarė dešinią paramedianinį pjūvį – ten, kur buvo pilvo padriba, įpjauta oda atsivėrė lyg lūpos. Po to Meomartinas perrėžė geltoną riebalinį poodžio audinį, ir Adamui pasidarė įdomu, kad internas išmokytas stabdyti kraujavimą tamponais, ne spaustukais, taip pat jais praplėsti pjūvį taip, kad atsivertų blizganti pilka fascijos makštis. Velniškai efektyvu, pamanė; Džordžijoje jam ir į galvą neatėjo taip daryti. Pirmą kartą plūstelėjo laimės jausmas – čia bus ko pasimokyti.

Meomartinas iki tol plovė lėtai ir atsargiai, tačiau fasciją perrėžė staigiai ir švariai. Adamas suprato: norėdamas tai padaryti vienu užtikrintu judesiu ir kad neįpjautų po ja esančio tiesiojo pilvo raumens, žmogus turėjo tai kartoti daugybę sykių. Vieną kvailą akimirką net pajuto pavydą stažuotojui – toks lengvas meistriškumas... Pasikėlė geriau pažiūrėti, bet operacinį plotą užstojo apsmukėlio interno galva ir pečiai, ir jis daugiau nebematė. Atsilošęs ir užsimerkęs patamsyje įsivaizdavo, ką chirurgas apačioje darys toliau: skalpelio ašmenimis pakels fasciją ir bukuoju galu ją atplėš atidengdamas baltąją pilvo liniją. Tada pakels raumenį, patrauks į šoną ir per pilvaplėvę įeis į pilvą.

Į pilvą. Žmogui, planuojančiam užsiimti bendrąja chirurgija, kurios tokia daugybė atvejų susiję su pilvo ertme, tai svarbiausia.

– Na, štai, Ričardai, – po valandėlės tarė chirurgas. Balsas žemas. Tartis kiek per daug skrupulinga, pamanė Adamas, gal anglų kalba jam antroji. – Tiesiai per priekinę dvylikapirštės žarnos sieną. Ką daryti toliau?

– Siūti, siūti, siūti?

– O tada?

– Vagotomija?

– Ak, Ričardai, Ričardai, negaliu patikėti. Toks jaunas, toks sumanus ir tik *perpus* teisus, vaikine. Vagotomija ir drenavimas. Tada gražiai sugis. Ir operacija paklius į medicinos analus.

Po to jie dirbo tylėdami, o Adamas šypsojosi tamsoje virš jų, jausdamas apsmukėlio interno graužatį, kokią ir pats buvo daugybę kartų jautęs panašiose situacijose. Galerijoje, tamsioje it iščios, buvo šilta. Jis užsnūdo ir sapnavo senąjį košmarą apie dvi krosnis, kurias trečiame kurse vakarais kūrendavo nekėsdamas oranžinių žiočių, reikalaujančių kur kas daugiau anglių, negu jis įstengdavo pakelti.

Sėdėdamas tamsioje galerijoje per miegus sudejavo, krūptelėjęs pabudo, sustingęs ir nelaimingas, akimirką nesuvokė, ko taip pasikeitė nuotaika. Paskui prisiminė ir apsilaižęs lūpas šyptelėjo: vėl nelemtasis sapnas. Jau seniai seniai jo nesapnavo, tikriausiai kalta nauja ligoninė, nepažįstama aplinka.

Apacioje chirurgų komanda tebedirbo.

– Ričardai, padėk man uždaryti pilvą, – tarė chirurgas stažuotojas. – Aš siūsiu, tu megsi mazgus. Noriu, kad žaizda būtų graži ir sandari.

– Bus sandari kaip tavo mokyklinė simpatija, – pasakė Ričardas Meomartinui, bet žiūrėdamas į operacinės seselę, o ji apsimeitė neišgirdusi.

– Noriu, kad būtų kur kas sandariau, daktare, – atšovė Meomartinas.

Kai jis pagaliau patenkintas linktelėjo ir nusisuko nuo stalo, Adamas išėjo iš galerijos, nuskubėjo laiptais žemyn, kad spėtų jį pagauti, išeinantį iš operacinės.

– Daktare Meomartinai...

Chirurgas stažuotojas stabtelėjo. Buvo žemesnis, negu atrodė žiūrint iš aukštai. Jam reikėjo būti mano motinos vaiku, kvailai toptelėjo Adamui, skubančiam prie jo. Tačiau ne italas, nusprendė, turbūt ispanas. Tamsios akys, tamsus veidas nepaisant įprasto ligoninės pablyškimo, plaukai po kepuraitę patamsėję nuo prakaito, bet pražilę. Vyresnis už mane, dar nutarė.

– Aš – Adamas Silverstonas, – prisistatė truputį uždusęs. – Naujas vyresnysis gydytojas rezidentas.